

В. І. Соболю

БІОЛОГІЯ І ЕКОЛОГІЯ

БІОЛОГІЯ І ЕКОЛОГІЯ

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ
для оцінювання
навчальних досягнень учнів

10

Рівень стандарту

клас

- » Поурочне оцінювання
- » Тематичне оцінювання
- » Підсумкове оцінювання

Кам'янець-Подільський

ФОП Сисин О.В.
Абетка
2018

УДК 37.015.2
С54

Автор: **Соболь Валерій Іванович**, учитель вищої категорії, учитель-методист, відмінник освіти України, автор підручників з біології та екології для 7–10 класів, навчально-методичних комплектів для учнів 7–10 класів, комплекту видань для підготовки до ЗНО.

Схвалено для використання у закладах загальної середньої освіти
комісією з біології, екології та природознавства Науково-методичною радою з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист ІМЗО від 9 серпня 2018 року № 22.1/12-Г-726)

Соболь В. І.

С54 Біологія і екологія : Збірник завдань для оцінювання навчальних досягнень учнів. 10 клас. Рівень стандарту / Валерій Соболь. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2018. – 108 с.
ISBN 978-617-539-281-2.

Збірник містить завдання для організації оцінювання навчальних досягнень учнів 10 класу з біології та екології. Матеріал видання укладено відповідно до нової навчальної програми для закладів загальної середньої освіти.

Посібник містить різномірні завдання для поурочного оцінювання (тести-застосування, тести-зіставлення, тести-ілюстрації, тести-узагальнення, тести-доповнення, тести-конструювання), тематичного та підсумкового оцінювання у чотирьох варіантах.

Для учнів 10 класу, вчителів біології та екології.

УДК 37.015.2

ПЕРЕДМОВА

Контроль та оцінювання знань – це структурний елемент процесу навчання, який відповідно до дидактичних принципів здійснюється упродовж усього навчального року і полягає у визначенні ефективності засвоєння знань та рівня навчальної діяльності.

Збірник завдань призначений для організації оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках, закріплення знань та підготовки до уроків й зовнішнього незалежного оцінювання. Типологія тестових завдань збірника відповідає типам тестів, що застосовуються у ЗНО з біології упродовж останніх років.

Збірник містить різні завдання для організації оцінювання за такими видами як поурочне, тематичне та підсумкове оцінювання.

У збірнику завдання для оцінювання згруповані за темами:

I-ИЙ СЕМЕСТР

- Вступ
- Тема 1. Біорізноманіття
- Тема 2. Обмін речовин і перетворення енергії

II-ИЙ СЕМЕСТР

- Тема 3. Спадковість і мінливість
- Тема 4. Репродукція та розвиток

Для здійснення **поточного оцінювання** пропонуються:

- Завдання на вибір правильної відповіді (9 тестових завдань по 1 балу за кожне)
- Завдання на встановлення відповідності (2 завдання по 1 балу за правильну відповідь)
- Завдання на вибір правильної комбінації відповідей (1 завдання і 1 бал за правильну відповідь)

Відповідь на завдання заносяться учнем у таблицю і дозволяють вчителю швидко оцінити знання, уміння й навички учнів. Орієнтовний час тестових завдань для проміжного оцінювання – 10-15 хвилин.

Відповідь:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				11				12		
									1	2	3	4	1	2	3	4	А	Б	В

Для здійснення **тематичного оцінювання** пропонуються тести, створені за матрицею:

I рівень – репродуктивно-розпізнавальний (6 завдань по 0,5 бала за правильну відповідь)

- Діяльність на розпізнавання правильного змісту речення (3 завдання)
- Діяльність на вибір однієї правильної відповіді (3 завдання)

II рівень – репродуктивно-описовий (6 завдань по 0,5 бала за правильну відповідь)

- Діяльність на доповнення формулювань (3 завдання)
- Діяльність на наведення прикладів, назв, просте пояснення й опис (2 завдання)
- Діяльність на розпізнавання й визначення ілюстрацій (Розв'язування вправ) (1 завдання)

III рівень – продуктивно-конструктивний (3 завдання по 1 балу за правильну відповідь)

- Діяльність на вибір кількох правильних відповідей (1 завдання)
- Діяльність на встановлення правильної відповідності (1 завдання)
- Діяльність на отримання правильної комбінації варіантів відповіді (1 завдання)

IV рівень – продуктивно-творчий (1 завдання, оцінюється в 3 бали)

- Діяльність на отримання творчого продукту (одне завдання на вибір)

Для здійснення **підсумкового семестрового оцінювання** пропонуються тести, створені за матрицею:

- Завдання на вибір правильної відповіді (20 тестових завдань по 1 балу за кожне)
- Завдання на встановлення відповідності (3 завдання по 1 балу за правильну відповідь)
- Завдання на вибір правильної комбінації відповідей (2 завдання і 1 бал за правильну відповідь)

Відповідь на завдання заносяться учнем у таблицю, а орієнтовний час письмової тематичної роботи вже 35-40 хвилин.

Відповіді:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	

21				22				23				24			25		
A	Б	В	Г	A	Б	В	Г	A	Б	В	Г	A	Б	В	A	Б	В

Кількість балів, отриманих учнем, множиться на 2 і оцінюється за таблицею, складеної на основі шкали оцінювання результатів ЗНО з біології 2017 року.

Бажаємо успіхів у навчанні!

Результат роботи	Оцінка за шкалою 1-12 балів
0 – 6	1
7 – 12	2
13 – 29	3
20 – 24	4
25 – 30	5
31 – 36	6
37 – 42	7
43 – 48	8
49 – 55	9
56 – 62	10
63 – 69	11
70 – 76	12

ПОУРОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУП

Тест-оцінювання до уроку 1 Міждисциплінарні зв'язки біології та екології

I. Завдання на вибір правильної відповіді

1. Відкриття просторової структури ДНК стало основою для такої науки:
А радіобіологія   **Б** кріобіологія   **В** молекулярна біологія   **Г** біоніка
2. Назвіть галузь діяльності людини, для якої відкриття стовбурових клітин має найбільше значення.
А екологія   **Б** мистецтво   **В** культура   **Г** медицина
3. Хто з науковців запропонував розглядати екологію як міждисциплінарну науку про складні природні системи?
А Е. Геккель   **Б** Ю. Одум   **В** Ч. Дарвін   **Г** В. Вернадський
4. Екологія є біологічною наукою тому, що...
А досліджує біосистеми   **Б** вивчає будову й функції організмів
В має власні методи й завдання   **Г** формує світогляд людини
5. Демографічною проблемою людства є...
А зменшення біорізноманіття   **Б** забруднення гідросфери
В відновлення природних ресурсів   **Г** природного приросту населення
6. Оберіть приклад неспадкового захворювання людини.
А альбінізм   **Б** ендемічний зуб   **В** гемофілія   **Г** фенілкетонурія
7. Який із видів комах є шкідником лісових насаджень?
А шовковичний шовкопряд   **Б** білан капустяний
В колорадський жук   **Г** кільчастий шовкопряд
8. Методи якої біологічної науки застосовуються в екології для дослідження закономірностей поширення організмів в екосистемах?
А біогеографії   **Б** біоінформатики   **В** еволюційної біології   **Г** систематики
9. Дослідженням ролі хромосом у спадковості займається...
А біоніка   **Б** цитогенетика   **В** генна інженерія   **Г** гістологія

II. Завдання на встановлення відповідності

10. Установіть відповідність між біологічними науками й предметом їхніх досліджень.
11. Установіть відповідність між біологічними поняттями та їхнім визначенням.

1 Цитологія	А Вплив низьких температур на організми
2 Генетика	Б Старіння людини
3 Геронтологія	В Спадковість й мінливість
4 Кріобіологія	Г Будова й життєдіяльність клітин

1 Факт	А Науково обґрунтоване припущення
2 Гіпотеза	Б Істотні й стійкі зв'язки між явищами
3 Теорія	В Відображає окремі ознаки об'єктів і явищ
4 Закон	Г Узагальнення знань для пояснення явища

III. Завдання на вибір правильної комбінації відповідей

12. Вкажіть прізвище, спеціалізацію та наукову працю вченого.

А Прізвище	Б Спеціалізація	В Наукова праця
1 Ж.-Б. Ламарк	1 Фізіологія	1 «Філософія зоології»
2 Ч. Дарвін	2 Екологія	2 «Біосфера»
3 Ю. Одум	3 Генетика	3 «Походження видів»
4 І. Мечников	4 Молекулярна біологія	4 «Основи екології»

Відповідь:

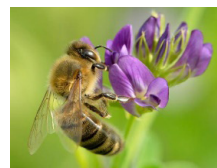
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				11				12		
									1	2	3	4	1	2	3	4	А	Б	В

ПОУРОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Тест-оцінювання до уроку 2 Рівні організації біосистем та їхній взаємозв'язок

I. Завдання на вибір правильної відповіді

- Назвіть елементарну біосистему.
А молекула   **Б** клітина   **В** організм   **Г** популяція
- Який із організмів належить до багатоклітинних тварин?
А амеба-протей   **Б** ламінарія цукриста   **В** печериця двоспорова   **Г** кубок Нептуна
- Ареал – це територія або акваторія, у межах яких поширений певний ...
А організм   **Б** вірус   **В** біологічний вид   **Г** домен
- На якому рівні організації перебувають неклітинні форми життя?
А молекулярному   **Б** клітинному   **В** організмовому   **Г** популяційно-видовому
- Яку з істот можна водночас розглядати на двох рівнях організації – клітинному та організмовому?
А хлорела   **Б** філофора   **В** маслюк   **Г** актинія
- Яка із тканин утворює покриви дощового черв'яка?
А епітеліальна   **Б** нервова   **В** сполучна   **Г** м'язова
- Назвіть рівень організації для зображеного на рисунку типу взаємовідносин між організмами.
А організмовий   **Б** популяційно-видовий
В екосистемний   **Г** біосферний
- Для якої біосистеми характерний біологічний колообіг за участю живої речовини?
А клітина   **Б** організм   **В** популяція   **Г** біосфера
- Основою взаємозв'язку усіх рівнів організації біосистем є проникаючі потоки речовин, енергії та ...
А води   **Б** інформації   **В** радіації   **Г** температури

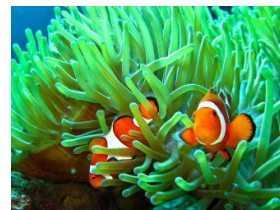
II. Завдання на встановлення відповідності

10. Установіть відповідність між типами біосистем та прикладами.	1 Клітина	А Метанефрідії, спорангії
	2 Орган	Б Діброва, бір
	3 Вид	В Остеоцити, нейрони
	4 Екосистема	Г Адмірал, махаон
-
11. Установіть відповідність між рівнями організації та відповідними структурними й функціональними складниками.	1 Молекулярний	А Регенерація, репродукція
	2 Клітинний	Б Біоелементи, дифузія, осмос
	3 Організмовий	В Сукцесії, ланцюги живлення
	4 Екосистемний	Г Мітоз, цитоз

III. Завдання на вибір правильної комбінації відповідей

- 12.** Виберіть ознаки, що характеризують відносини, проілюстровані на рисунку.

А Назва учасників	Б Тип відносин	В Рівень організації
1 Окунь й улотрикс	1 Паразитизм	1 Організмовий
2 Риба-клоун й актинія	2 Хижацтво	2 Популяційно-видовий
3 Медуза й креветки	3 Виїдання	3 Екосистемний
4 Планарії й ламінарія	4 Мутуалізм	4 Біосферний

Відповідь:

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10				11				12			
1		2		3		4		1		2		3		4		1		2		3		4		А		Б		В	

ПОУРОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Тест-оцінювання до уроку 3 Властивості живого

I. Завдання на вибір правильної відповіді

1. Як називається динамічна сталість параметрів внутрішнього середовища біосистем?
A саморегуляція   **Б** гомеостаз   **В** обмін речовин   **Г** самовідтворення
2. Який із процесів регулює вміст води в клітинах папороті?
A транспірація   **Б** трансляція   **В** транскрипція   **Г** трансформація
3. Назвіть процес, що забезпечує самовідтворення організмів.
A репарація   **Б** регенерація   **В** репродукція   **Г** рекомбінація
4. Які із названих речовин є основою самовідтворення вірусів грипу?
A ДНК   **Б** РНК   **В** полісахариди   **Г** ліпіди
5. Назвіть біоелементи, на які припадає найбільший вміст в клітинах лимона (*Citrus limon*).
A Кальцій, Магній, Ферум, Хлор   **Б** Цинк, Йод, Флуор, Кобальт
В Селен, Аргентум, Радій, Ванадій   **Г** Карбон, Гідроген, Оксиген, Нітроген
6. Які біополімери виконують в живих організмах інформаційну й каталітичну функції?
A полісахариди й білки   **Б** нуклеїнові кислоти й білки
В полісахариди й нуклеїнові кислоти   **Г** ліпідні комплекси й полісахариди
7. Яка властивість живого забезпечує сприймання впливів середовища?
A адаптивність   **Б** подразливість   **В** репродукція   **Г** екскреція
8. Назвіть біосистему, структурними складниками якої є екосистеми.
A клітина   **Б** популяція   **В** вид   **Г** біосфера
9. Яка форма енергії забезпечує автотрофне живлення магнолії?
A звукова   **Б** хімічна   **В** світлова   **Г** механічна

II. Завдання на встановлення відповідності

10. Установіть відповідність між початком та завершенням тверджень.
1 Самовідтворення мітохондрій забезпечує...	A ...фітогормони
2 Самооновлення печінки відбувається шляхом...	Б ...енергія
3 Саморегуляцію функцій рослини здійснюють...	В ...регенерації
4 Для упорядкованості біосистем необхідна...	Г ...поділ

11. Установіть відповідність між життєвими функціями організмів та клітинними процесами, що їх забезпечують.

1 Живлення вишні	A Екзоцитоз
2 Дихання павука	Б Окиснювальне фосфорилування
3 Розмноження окуня	В Фотосинтез
4 Виділення амеби	Г Реплікація ДНК

III. Завдання на вибір правильної комбінації відповідей

12. Оберіть ознаки, що характеризують біосистему, зображену на ілюстрації.

A Назва	Б Тип біосистеми	В Тип живлення
1 Кубок Нептуна	1 Клітина	1 Фотоавтотрофний
2 Вельвічія дивна	2 Організм	2 Хемоавтотрофний
3 Філофора	3 Популяція	3 Фотогетеротрофний
4 Боровик	4 Біогеоценоз	4 Хмогетеротрофний

Відповідь:

1				2				3				4				10				11				12		
1		2		3		4		1		2		3		4		1		2		3		4		A	Б	В

ПОУРОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Тест-оцінювання до уроку 4

Стратегія сталого розвитку природи і суспільства

I. Завдання на вибір правильної відповіді

- Наука про навколишнє середовище – це ...
А енвайронментологія   **Б** ентомологія   **В** ембріологія   **Г** епігенетика
- Навколишнім середовищем називають ту частину природи, з якою людське суспільство...
А не взаємодіє   **Б** взаємодіяло в процесі свого становлення
В ніколи не взаємодіяло   **Г** безпосередньо взаємодіє у своєму існуванні
- Теоретичною основою науки про навколишнє середовище є ...
А екологія   **Б** біологія   **В** селекція   **Г** генетика
- Назвіть компоненти сталого розвитку природи й суспільства.
А економічний, соціальний, екологічний   **Б** енергетичний, ресурсний, виробничий
В анатомічний, фізіологічний, етологічний   **Г** фізичний, хімічний, біологічний
- Хто є автором інноваційної теорії сталого розвитку природи й суспільства?
А Геккель Е.   **Б** Дейлі Г.   **В** Берг П.   **Г** Уотсон Дж.
- В основі сталого розвитку природи й суспільства перехід до...
А екстенсивного розвитку   **Б** зеленої економіки
В індустріалізації   **Г** розвиненого суспільства
- Як називається вчення про моральні стосунки людини з природою, що ґрунтуються на розумінні рівноправності усього живого?
А естетика   **Б** екологічна етика   **В** гносеологія   **Г** філософія
- Хто із науковців є засновниками екологічної етики?
А Г. Харді, В. Вайнберг   **Б** Дж. Уотсон, Ф. Крік
В О. Леопольд, А. Швейцер   **Г** Е. Геккель, Ф. Мюллер
- Система цінностей, згідно з якою суб'єктами моралі є види живих істот й екосистеми – це...
А антропоцентризм   **Б** біоцентризм   **В** екоцентризм   **Г** зооцентризм

II. Завдання на встановлення відповідності

10. Установіть відповідність між поняттями й визначеннями.

1 Екологія	А Вчення про моральні відносини людини й живого
2 Інвайроментологія	Б Наука про взаємовідносини організмів між собою й довкіллям
3 Екологічна етика	В Наука про навколишнє середовище
4 Біоетика	Г Вчення про моральні відносини людини й природи загалом

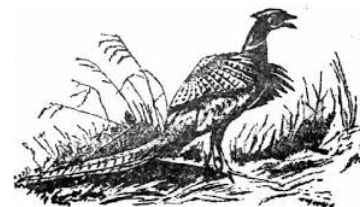
11. Установіть відповідність між поняттями й визначеннями.

1 Літосфера	А Газоподібна повітряна оболонка Землі
2 Гідросфера	Б Тверда оболонка Землі
3 Атмосфера	В Жива оболонка Землі
4 Біосфера	Г Водна оболонка Землі

III. Завдання на вибір правильної комбінації відповідей

12. Виберіть ознаки, що характеризують птаха, зображеного на ілюстрації з книги О. Леопольда «Календарь песчаного графства».

А Назва	Б Родина	В Екологічна група
1 Яструб	1 Соколоподібні	1 Рослиноїдні
2 Пугач	2 Совоподібні	2 Комахоїдні
3 Фазан	3 Куроподібні	3 Всеїдні
4 Журавель	4 Журавлеподібні	4 М'ясоїдні

Відповідь:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				11				12		
									1	2	3	4	1	2	3	4	А	Б	В

ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУП ВАРІАНТ 1

I рівень – репродуктивно-розпізнавальний

Діяльність на розпізнавання правильного змісту речення

1. Сучасна біологія – це система наук про природу.
2. Найменша біологічна система – це клітина.
3. Амеба й інфузорія-туфелька перебувають одночасно на клітинному й організмовому рівнях.

Діяльність на вибір однієї правильної відповіді

4. Сукупність процесів біосистеми, що спрямовані на утворення нових чи відновлення пошкоджених компонентів – це...
А саморегуляція   **Б** самооновлення   **В** самовідтворення   **Г** автотомія
5. Надходження в організм поживних речовин, необхідних для його життєдіяльності, – це...
А живлення   **Б** обмін речовин   **В** дихання   **Г** травлення
6. Як називається наука про оточуюче людину середовище?
А екологія   **Б** біоніка   **В** енвіроментологія   **Г** етологія

II рівень – репродуктивно-описовий

Діяльність на доповнення формулювань

7. Наука про взаємозв'язки живого між собою та з довкіллям – .....
8. Елементарна біосистема, основна структурно-функціональна одиниця живого – .....
9. Динамічна сталість параметрів внутрішнього середовища – це .....

Діяльність на наведення прикладів, назв, просте пояснення й опис

10. Оберіть складові компоненти навколишнього середовища.
11. Наведіть приклади основних напрямків сучасних біологічних досліджень.

Діяльність на розпізнавання й визначення ілюстрацій

12. Укажіть зображені форми життя та вкажіть їхній рівень організації.

III рівень – продуктивно-конструктивний

Діяльність на вибір кількох правильних відповідей

13. На уроці учні провели дослід: до краплі води, де плавають інфузорії-туфельки, добавили кухонної солі. Після чого спостерігали й фіксували отримані дані. Назвіть методи досліджень: а) спостереження; б) моделювання; в) описовий; г) експериментальний; д) статистичний.

Діяльність на встановлення правильної відповідності

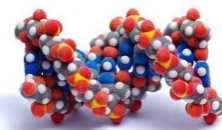
14. Зіставте визначення властивостей живого з їхньою назвою.

1 Обмін речовин	А Здатність біосистем зберігати сталість внутрішнього середовища
2 Адаптивність	Б Здатність організмів передавати нащадкам свої ознаки
3 Гомеостаз	В Здатність організмів сприймати впливи довкілля і на них реагувати
4 Подразливість	Г Здатність біосистем пристосовуватися до різних умов середовища
	Д Здатність одержувати, перетворювати і видаляти речовини, енергію

Діяльність на отримання правильної комбінації варіантів відповіді

15. Виберіть ознаки, що характеризують біологічний об'єкт, зображений на ілюстрації.

А Рівень життя	Б Клас	В Значення в клітині
1 Молекулярний	1 Прості неорганічні	1 Запасання енергії
2 Клітинний	2 Органічні неполімерні	2 Захист від бактерій
3 Організмний	3 Складні неорганічні	3 Збереження інформації
4 Екосистемний	4 Органічні полімерні	4 Будівельний матеріал

IV рівень – продуктивно-творчий

Діяльність на отримання творчого продукту (одне завдання на вибір)

16. Оцініть важливість біологічних знань для розвитку людства.
17. В чому суть екологізації економіки?
18. У чому проявляється взаємозв'язок різних рівнів організації?

ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУП ВАРІАНТ 3

I рівень – репродуктивно-розпізнавальний

Діяльність на розпізнавання правильного змісту речення

1. Науковий факт, гіпотеза, теорія й закон – це основні методи біології.
2. Біосистемою найвищого порядку є біосфера.
3. Біогеоценотичним ще називають популяційно-видовий рівень життя.

Діяльність на вибір однієї правильної відповіді

4. Здатність підтримувати відносно сталість свого внутрішнього стану – це ...
А саморегуляція   **Б** відкритість   **В** самооновлення   **Г** самовідтворення
5. Здатність живих істот сприймати впливи довкілля і певним чином на них відповідати, – це ...
А мінливість   **Б** спадковість   **В** подразливість   **Г** адаптивність
6. Як називається частина природи, що оточує людину та створює умови для її діяльності?
А екосистема   **Б** довкілля   **В** біоценоз   **Г** суспільство

II рівень – репродуктивно-описовий (правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала)

Діяльність на доповнення формувань

7. Постійне спостереження за перебігом процесів в окремих біосистемах – це .....
8. Біосистема із вільнохрещуваних між собою організмів одного виду – це .....
9. Рівень, властивості якого визначаються клітинами, тканинами й органами – це .....

Діяльність на наведення прикладів, назв, просте пояснення й опис

10. Оберіть основні принципи екологічної етики.
11. Наведіть приклади застосування біологічних знань в спорті та мистецтві.

Діяльність на розпізнавання й визначення ілюстрацій

12. Укажіть форми життя та рівень організації, відображений на ілюстрації.

III рівень – продуктивно-конструктивний

Діяльність на вибір кількох правильних відповідей

13. Юннати провели дослідження: у дві посудини насипали шарами перегній і пісок, після чого помістили в одну із них кілька дощових черв'яків, а іншу залишили без змін. І упродовж року систематично фіксували спостереження. Назвіть задіяні методи дослідження: а) порівняльно-описовий; б) експериментальний; в) статистичний; г) моніторинг; д) моделювання.

Діяльність на встановлення правильної відповідності

14. Установіть відповідність між функціональними процесами та рівнями організації живої матерії.

1 Рекомбінація ДНК	А Біосферний
2 Регенерація органів	Б Екосистемний
3 Первинні й вторинні сукцесії	В Організмівий
4 Біогенна міграція атомів	Г Клітинний
	Д Молекулярний

Діяльність на отримання правильної комбінації варіантів відповіді

15. Оберіть ознаки, що характеризують ведмеда білого.

А Рівень життя	Б Клас	В Спосіб живлення
1 Молекулярний	1 Амфібії	1 Хижак
2 Клітинний	2 Рептилії	2 Паразит
3 Організмівий	3 Птахи	3 Фітофаг
4 Екосистемний	4 Ссавці	4 Сапрофаг

IV рівень – продуктивно-творчий

Діяльність на отримання творчого продукту (одне завдання на вибір)

16. Чому пізнання суті життя є проблемою науки загалом, а не лише біології?
17. У чому полягає естетична цінність живої природи?
18. Доведіть необхідність оновленої системи цінностей людини щодо природи.

ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУП

ВАРІАНТ 4

I рівень – репродуктивно-розпізнавальний

Діяльність на розпізнавання правильного змісту речення

1. Гіпотезою називають узагальнення певної системи фактів.
2. Компонентами організмів є клітини, тканини й органи.
3. Віруси перебувають на молекулярному рівні життя.

Діяльність на вибір однієї правильної відповіді

4. Самовідтворення біосистем на молекулярному рівні життя забезпечує ...
А біокомунікація   Б репарація   В реплікація   Г гастрюляція
5. Надходження в організм кисню й видалення вуглекислого газу – це ...
А живлення   Б ріст   В репродукція   Г дихання
6. Як називається економіка, яка раціонально використовує ресурси та зберігає довкілля?
А «коричнева економіка»   Б «зелена економіка»
В «біла економіка»   Г «блакитна економіка»

II рівень – репродуктивно-описовий

Діяльність на доповнення формулювань

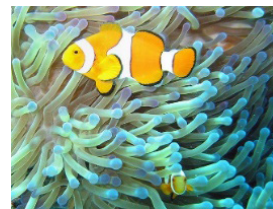
7. Дослідження структур, функцій, об'єктів за допомогою їхньої спрощеної імітації – .....
8. Єдина глобальна екосистема Землі – .....
9. Властивість живого набувати змін в процесі розвитку – це .....

Діяльність на наведення прикладів, назв, просте пояснення й опис

10. В чому суть «зеленої» економіки?
11. Наведіть приклади застосування біологічних знань в медицині й с/г.

Діяльність на розпізнавання й визначення ілюстрацій

12. Укажіть зображені організми та рівень організації життя, компонентами якого вони є.

III рівень – продуктивно-конструктивний

Діяльність на вибір кількох правильних відповідей

13. Дослідники від експериментальних схрещувань рослин редису отримували гібридні рослини із круглими, з овальними і з довгими коренеплодами у співвідношення 1 : 2 : 1. Назвіть задіяні методи дослідження: а) порівняльно-описовий; б) експериментальний; в) статистичний; г) моніторинг; д) моделювання.

Діяльність на встановлення правильної відповідності

14. Установіть відповідність між функціональними процесами та рівнями організації живої матерії.

1 Реплікація й репарація	А Екосистемний
2 Міжклітинна комунікація	Б Популяційно-видовий
3 Шлюбний танок журавлів	В Організмівий
4 Мітоз й амітоз	Г Клітинний
	Д Молекулярний

Діяльність на отримання правильної комбінації варіантів відповіді

15. Оберіть ознаки, що характеризують зображену біосистему.

А Тип біосистеми	Б Рівень організації	В Складові компоненти
1 Клітина	1 Молекулярний	1 Клітини
2 Тканина	2 Клітинний	2 Тканини
3 Організм	3 Організмівий	3 Органи
4 Популяція	4 Популяційно-видовий	4 Системи органів

IV рівень – продуктивно-творчий

Діяльність на отримання творчого продукту (одне завдання на вибір)

16. Якими є глобальні цілі сталого розвитку природи й суспільства?
17. Чому екологія, на думку науковців, є біологією навколишнього середовища?
18. На конкретному прикладі охарактеризуйте екосистемний рівень організації життя.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП	
Тест-оцінювання до уроку 1. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ.....	5
Тест-оцінювання до уроку 2. РІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІОСИСТЕМ ТА ЇХНІЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК	6
Тест-оцінювання до уроку 3. ВЛАСТИВОСТІ ЖИВОГО	7
Тест-оцінювання до уроку 4. СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРИРОДИ І СУСПІЛЬСТВА	8
ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. Вступ	9
ТЕМА 1. БІОРІЗНОМАНІТТЯ	
Тест-оцінювання до уроку 5. БІОРІЗНОМАНІТТЯ. БІОСИСТЕМАТИКА.....	13
Тест-оцінювання до уроку 6. СУЧАСНІ КРИТЕРІЇ ВИДУ	14
Тест-оцінювання до уроку 7. НЕКЛІТИННІ ФОРМИ ЖИТТЯ. ВІРУСИ.....	15
Тест-оцінювання до уроку 8. РОЛЬ ВІРУСІВ В ПРИРОДІ Й ДЛЯ ЛЮДИНИ	16
Тест-оцінювання до уроку 9. АРХЕЇ	17
Тест-оцінювання до уроку 10. БАКТЕРІЇ	18
Тест-оцінювання до уроку 11. ЕУКАРІОТИ.....	19
Тест-оцінювання до уроку 12. ГРИБИ	20
Тест-оцінювання до уроку 13. РІЗНОМАНІТНІСТЬ ГРИБІВ	21
Тест-оцінювання до уроку 14. РОСЛИНИ. ВОДОРОСТІ.....	22
Тест-оцінювання до уроку 15. ВИЩІ РОСЛИНИ.....	23
Тест-оцінювання до уроку 16. ТВАРИНИ	24
Тест-оцінювання до уроку 17. БАГАТОКЛІТИННІ ТВАРИНИ.....	25
ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. Тема 1. Біорізноманіття	26
ТЕМА 2. ОБМІН РЕЧОВИН І ПЕРЕТВОРЕННЯ ЕНЕРГІЇ	
Тест-оцінювання до уроку 18. ОБМІН РЕЧОВИН ТА ПЕРЕТВОРЕННЯ ЕНЕРГІЇ – ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ БІОСИСТЕМ.....	30
Тест-оцінювання до уроку 19. БІОЕЛЕМЕНТИ. БІОНЕОРГАНІЧНІ РЕЧОВИНИ	31
Тест-оцінювання до уроку 20. БІЛКИ. НУКЛЕІНОВІ КИСЛОТИ.....	32
Тест-оцінювання до уроку 21. ВУГЛЕВОДИ. ЛІПІДИ.....	33
Тест-оцінювання до уроку 22. СТРУКТУРИ КЛІТИН, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ МЕТАБОЛІЗМ	34
Тест-оцінювання до уроку 23. ОСОБЛИВОСТІ ОБМІНУ РЕЧОВИН В АВТОТРОФНИХ ОРГАНІЗМІВ.....	35
Тест-оцінювання до уроку 24. ОСОБЛИВОСТІ ОБМІНУ РЕЧОВИН В ГЕТЕРОТРОФНИХ ОРГАНІЗМІВ.....	36
Тест-оцінювання до уроку 25. РОЛЬ ФЕРМЕНТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МЕТАБОЛІЗМУ КЛІТИНИ ТА ЦІЛІСНОГО ОРГАНІЗМУ	37
Тест-оцінювання до уроку 26. ВІТАМІНИ, ЇХ РОЛЬ В ОБМІНІ РЕЧОВИН	38
Тест-оцінювання до уроку 27. ЕНЕРГЕТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ МЕТАБОЛІЗМУ	39
Тест-оцінювання до уроку 28. ОБМІН РЕЧОВИН В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ.....	40
Тест-оцінювання до уроку 29. ПОРУШЕННЯ ОБМІНУ РЕЧОВИН, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕСТАЧЕЮ ЧИ НАДЛИШКОМ ЕЛЕМЕНТІВ, РЕЧОВИН	41
Тест-оцінювання до уроку 30. РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ОСНОВА НОРМАЛЬНОГО ОБМІНУ РЕЧОВИН	42
Тест-оцінювання до уроку 31. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ОБМІН РЕЧОВИН ЧУЖОРІДНИХ РЕЧОВИН- КСЕНОБІОТИКІВ ТА ЇХ ЗНЕШКОДЖЕННЯ В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ.....	43
Тест-оцінювання до уроку 32. НЕЙРОГУМОРАЛЬНА РЕГУЛЯЦІЯ ПРОЦЕСІВ МЕТАБОЛІЗМУ В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ.....	44
ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. Тема 2. Обмін речовин і перетворення енергії	45

ТЕМА 3. СПАДКОВІСТЬ І МІНЛИВІСТЬ

Тест-оцінювання до уроку 33. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ГЕНЕТИКИ	49
Тест-оцінювання до уроку 34. ЗАКОНОМІРНОСТІ СПАДКОВОСТІ. I-ИЙ ТА II-ИЙ ЗАКОНИ МЕНДЕЛЯ.....	50
Тест-оцінювання до уроку 35. ЗАКОНОМІРНОСТІ СПАДКОВОСТІ. ЗАКОН ЧИСТОТИ ГАМЕТ III-Й ЗАКОН МЕНДЕЛЯ.....	51
Тест-оцінювання до уроку 36. ГІБРИДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ: ОСНОВНІ ТИПИ СХРЕЩУВАНЬ.....	52
Тест-оцінювання до уроку 37. СУЧАСНІ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ СПАДКОВОСТІ ЛЮДИНИ.....	53
Тест-оцінювання до уроку 38. ОРГАНІЗАЦІЯ СПАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ЕУКАРІОТИЧНОЇ КЛІТИНИ ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ.....	54
Тест-оцінювання до уроку 39. ГЕНИ. РЕГУЛЯЦІЯ АКТИВНОСТІ ГЕНІВ	55
Тест-оцінювання до уроку 40. КАРІОТИП ЛЮДИНИ. ХРОМОСОМНИЙ АНАЛІЗ	56
Тест-оцінювання до уроку 41. ГЕНОМ ЛЮДИНИ.....	57
Тест-оцінювання до уроку 42. ГЕНЕТИКА ЛЮДИНИ.....	58
Тест-оцінювання до уроку 43. УСПАДКУВАННЯ ОЗНАК У ЛЮДИНИ	59
Тест-оцінювання до уроку 44. ЗЧЕПЕНЕ УСПАДКУВАННЯ. ПОЗАХРОМОСОМНА СПАДКОВІСТЬ У ЛЮДИНИ	60
Тест-оцінювання до уроку 45. ЗАКОНОМІРНОСТІ МІНЛИВОСТІ ЛЮДИНИ.....	61
Тест-оцінювання до уроку 46. МУТАЦІЇ ТА ЇХНІ ВЛАСТИВОСТІ	62
Тест-оцінювання до уроку 47. ЗАХИСТ ГЕНОМУ ЛЮДИНИ ВІД ШКІДЛИВИХ МУТАГЕННИХ ВПЛИВІВ	63
Тест-оцінювання до уроку 48. ГЕНЕТИЧНИЙ МОНИТОРИНГ У ЛЮДСЬКИХ СПІЛЬНОТАХ.....	64
Тест-оцінювання до уроку 49. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНОФОНДУ ЛЮДСЬКИХ СПІЛЬНОТ	65
Тест-оцінювання до уроку 50. ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗПОДІЛУ АЛЕЛІВ У ПОПУЛЯЦІЇ	66
Тест-оцінювання до уроку 51. СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ МЕДИЧНОЇ ГЕНЕТИКИ	67
Тест-оцінювання до уроку 52. ХВОРОБИ СПАДКОВОГО ПОХОДЖЕННЯ.....	68
ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. Тема 3. Спадковість і мінливість	69

ТЕМА 4. РЕПРОДУКЦІЯ ТА РОЗВИТОК

Тест-оцінювання до уроку 53. РЕПРОДУКЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ІСНУВАННЯ ВИДІВ	73
Тест-оцінювання до уроку 54. ОСОБЛИВОСТІ РЕГЕНЕРАЦІЇ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ	74
Тест-оцінювання до уроку 55. ТРАНСПЛАНТАЦІЯ ТКАНИН ТА ОРГАНІВ У ЛЮДИНИ	75
Тест-оцінювання до уроку 56. РЕПРОДУКЦІЯ КЛІТИН	76
Тест-оцінювання до уроку 57. РІСТ І РОЗВИТОК КЛІТИН ТА ЧИННИКИ, ЩО НА НЬОГО ВПЛИВАЮТЬ.....	77
Тест-оцінювання до уроку 58. СТАРІННЯ ТА СМЕРТЬ КЛІТИН	78
Тест-оцінювання до уроку 59. ОНКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ОНКОГЕННІ ЧИННИКИ	79
Тест-оцінювання до уроку 60. МЕЙОЗ. ОСОБЛИВОСТІ ГАМЕТОГЕНЕЗУ В ЛЮДИНИ. СТАТЕВІ КЛІТИНИ	80
Тест-оцінювання до уроку 61. СУТЬ ТА БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЗАПЛІДНЕННЯ.....	81
Тест-оцінювання до уроку 62. ОСОБЛИВОСТІ РЕПРОДУКЦІЇ ЛЮДИНИ У ЗВ'ЯЗКУ З ЇЇ БІОСОЦІАЛЬНОЮ СУТНІСТЮ	82
Тест-оцінювання до уроку 63. ЕМБРІОГЕНЕЗ ЛЮДИНИ.....	83
Тест-оцінювання до уроку 64. ПОСТЕМБРІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДИНИ	84
ТЕМАТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. Тема 4. Репродукція та розвиток.....	85

Підсумкове оцінювання за I-ий семестр

ВСТУП. БІОРІЗНОМАНІТТЯ. ОБМІН РЕЧОВИН І ПЕРЕТВОРЕННЯ ЕНЕРГІЇ	89
--	----

Підсумкове оцінювання за II-ий семестр

СПАДКОВІСТЬ І МІНЛИВІСТЬ. РЕПРОДУКЦІЯ І РОЗВИТОК	97
--	----